

נבה בעקב השינויים בתנאי הסביבה שלהן — בהזנה, בחליבה, בשיכון וכו'. גם בעבודתי כמדריך בארץ נוכחתי לא פעם באמיתות של „ניסים“ כגון אלה; פרות שהניבו במשקו של המוכר כ־3000–3500 ק"ג, הכפילו את תנובותיהן כשנהנו במשקו של הקונה מתנאי סביבה משופרים יותר.

מהו חלקו של כל גורם בהעלאה או בהפחתת התנובה, קשה להגדיר בכל מקרה ומקרה. כיוון שאין אמות־מידה מדוייקות לכך, חשובה, איפוא, עצם העובדה, כפי שהדגמתי אותה לעיל, המאשרת שתנאי סביבה עשויים להשפיע במידה מכרעת על תנובותיהן של אותן הפרות עצמן! י. ע.

(ממזרח פרוסיה). אין אפשרות להביא כאן את כל הפרטים והנתונים על הניסויים האלה ונסתפק ב„שורה האחרונה“, שתוכנה הוא כדלהלן: 12 הפרות הפרוסיות הניבו, בממוצע לפרה, במשקיהן: 4050 ק"ג חלב עם 3.26% שומן; אותן הפרות ברפת הניסויית הניבו בממוצע 8,378 ק"ג חלב עם 3.69% שומן. 10 הפרות האוסטרליות הניבו במשקי האיכרים, בממוצע לפרה — 5618 ק"ג חלב עם 3.43% שומן; אותן הפרות ברפת הניסויית הניבו בממוצע 9,135 ק"ג עם 3.68% שומן.

היתה לי ההזדמנות לראות את הפרות בשעה שעמדו ברפת הניסויית וניתנו לי, כלשאר הסטודנטים, כל ההסברות לקפיצה המדהימה בה-

סכנת מחלת הפה־והטלפיים מזן אפריקני

(הודעה לבוקרים)

אל נכון זוכרים החקלאים את המגיפות הקשות של מחלת הפה והטלפיים שפקדו את הארץ בשנים עברו ואת ההרס הרב שעשו במקנה המשובח שלנו. המגיפה הקשה האחרונה אירעה בשנת 1965. מאז אותה שנה הצלחנו לשמור על עדרינו מפגיעה על־ידי חיסון מניעתי כללי, אחת לשנה, של כל הבקר, והרבה מעדרי הצאן, נגד אותם זנים של המחלה השוררים בארצות השכנות. בדרך זו נמנעה גם הפגיעה ע"י הזן C של פה־והטלפיים שחדר בקיץ האחרון לראשונה בארצות השכנות והגיע עד לירדן.

והנה בעצם הימים האלה הופיעה סכנה חדשה בצורת זן פו"ט אפריקני, שנתגלה בהתפרצות בכפר על־יד שכס ושכמותו לא היה באיזור מאז שנת 1962. מאחר שנגד זן זה אין למקנה שלנו כל חסינות, הוא עלול להמיט אסון על עדרינו, כפי שקרה בשנת 1962, על־ידי אותו זן עצמו.

כדי לקדם את פני הרעה השיגו השירותים הווטרינאריים תרכיב ספאציפי נגד פה־והטלפיים מהזן האפריקני, על מנת לחסן בו את כל הבקר ומרבית הצאן. על החקלאים להבין את הצורך ההכרחי בחיסון זה, למרות שהוא בא לאחר שעדריהם כבר חוסנו השנה נגד שני זנים אחרים של פה וטלפיים (O ו-C). הם נקראים לשתף פעולה עם חוליות המזריקים של הלשכות הווטרינאריות ולהגיש להם כל העזרה לביצוע המשימה במהירות האפשרית.

יחד עם זה על החקלאים לנקוט באמצעי זהירות נגד חדירת המחלה למשקיהם: לא לרכוש בקר וצאן ולסגור משקיהם בפני מבקרים זרים. את הצעדים האלה יש לקיים לפחות שבועיים לאחר הזריקות, עד להתפתחות החסינות בגוף הבהמות המוזרקות.

השירותים הווטרינאריים בשדה

בית־דגן, 23 במארס 1970